

ACC. N:R M. 8862:1-8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland

Upptecknat av: Gustaf Carlsson

Härad: S. Tjust

Adress: Stormian delo, Ankersrum.

Socken: Hallingeberg

Berättat av: Anna Larsson

Uppteckningsår: 1943

Född år 1865 Hallingeberg s. v.

M. 8862

s. 1-8. Utman M. 78 A

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8862 : /.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av: Anna Larsson
1943. 1865 Hallingebergs s:n.
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid.1.

Svar å frågelistå M 78 A. MÖBLER.

Vid besvarandet av ifrågasatta frågelistå har upptecknaren främst fått sina frågor besvarade med hänsyftning på mindre gårdar, arrendegårdar, torp etc. Bl.a. har upptecknaren fått beskrivning å ett en torpstugas inredning, nämligen Koltorpet nr. 2 under Ankarsrum i Hallingebergs socken.

Stugan var i en våning med torvtak och en på långsidan överbyggd "kvist" utan dörr och med ingång från "kvisten" direkt i stugans stora rum. Det stora rummet upptog mer än halva husets golvyta. Från stora rummet ledde sedan dörrar dels in till en kammare dels ut till köket. Dessa båda rum lågo på motsatta gaveln. Mitt emellan de båda nämnda dörrarna fanns den stora öppna spiseln.

Det stora rummets möblering på 1860-talet var som följer:
Innanför dörren längs långsidan vid fönstret fanns en utdrags- eller pinnsoffa, därnäst i hörnet en säng. På gavelväggen ett stort skåp.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8862: 2.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarstrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av: Anna Larsson,
1943. Född år 1865 i Hallingebergs s:n.
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid. 2.

Forts. om Möbler.

Framför gavelfönstret stod ett stort s.k. fällbord med i vardagslag nedfällda skivor, därnäst en golvklocka, en chiffonje samt vidare i hörnet en säng. Vid fönstret (motstående långsidan) en soffa och längst ner mot köksdörren en s.k. dragkista (byrå) med ett över densamma på väggen upphängt skåp (halvskåp). Mitt på golvet fanns ytterligare ett bord, ett enkelt omålat sådant, s.k. mattavla. I taket längs de bart liggande bjälkarna var vid deras underkant fästa utskjutande hyllor för uppsättande av kärl o.dyl. på. Slutligen funnos några stolar, vilka senare skola beskrivas.

I kammaren fanns en dragkista samt en pinnsoffa. I köket ett stort skåp, möjligen ett bord samt någon sittplats. Köket hade dock inte då den allsidiga funktion som det nu har på landsbygden. Vintertiden nyttjades det blott sparsamt och i övrigt begagnades det blott vid kvinnligt grovgöra och stök. I stora rummet lagades

Forts

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8862:3.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av: Anna Larsson,
Uppteckningsår: 1943. Född år 1865 i Hallingebergs s:n.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid. 3.

Forts. om MÖBLER.

(åtminstone vintertiden) mat och där intogs måltiderna. Där vistades man om dagen, arbetade med spånad, vävnad m.m. och där sov man om nätterna.

De omskrivna sängarna voro s.k. ståndsängar med ganska höga ben och dito djup ligglåda. Alltså var det ganska högt att kliva i dem. Gavlarna voro drygt meterhöga (de räckte alltså inte upp till taket). I dessa sängar lades halmkärvar som underrede och så ett s.k. kluttäcke som madrass. Överhölje var vintertiden mestadels fällar av fårskinn. Nedtill fanns på en del av dessa ståndsängars framsida inpassat en läm mot golvet mellan sängbenen. Denna läm fastsattes medelst ett s.k. "vred". Sålunda uppstod ett förvaringsrum under sängen - en slags garderob! I stället för läm kunde även finnas ett förhänge av tyg nedtill kring sängen.

Utdrags- eller pinnsoffan var av enklaste slag. Den obligatoriska

Forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8862: 4.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
 Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsru.
 Socken: Hallingeberg. Berättat av: Anna Larsson,
 1943. 1865 Hallingebergs s:n.
 Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid. 4.

Forts. om MÖBLER.

-----
 utdragshalvan var som i ännu förekommande träsoffor. Karmen var mestadels rak med spjälor lodrätt ställda i grupper eller en och en med lika avstånd från varandra. Skåpen voro stora och mestadels av ek. I nedersta delen fanns en utdragbar låda, så fanns däröver två dörrar med där innanför det s.k. bottenrummet samt tre stora hyllor och en smalare halvhylla längst opp. Dörrarna voro ofta försedda med blomstermålningar och över dörrarna fanns årtal samt initialer å ägarens namn. Färgerna voro mestadels rött och blått i flera nyanser.

Den tidigare nämnda stolen var karaktäristisk så till vida, att den var ^(urholkad) uthuggen ur en alstam. Sits och ryggstöd bestod alltså av ett stycke. En grov alstock hade från början sågats av i lämplig längd. Stammen måste ha varit ganska grov för att sitsen på stolen skulle få bred och bekväm sitttyta. Ryggstödet eller karmen var ungefär av samma storlek. Upptill i karmen fanns ett handsbrett handtag

Skriv endast på denna sida!

Forts.

ACC. N:R. M. 8862:5.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
 Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
 Socken: Hallingeberg. Berättat av: Anna Larsson,
 1943. Född år 1865 i Hallingebergs s:n.
 Uppteckningsår: _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid. 5.

Forts. om Möbler.

urtaget. De fyra benen voro fastgjorda genom hål i sitsen. Benen voro täljda svagt fyrkantiga och ungefär en dec. från golvet voro de förenade med varandra medelst intappade slår, fyra till antalet. Av dessa stolar fanns det tre stycken i tidigare angivna stuga; två lika stora - för man och hustru - samt en mindre för barn. Varifrån stolarna kommit har ej gått att få klarhet i, men de funnos i gården på 1860-talet. Numera torde de vara förstörda. Möbler av al och björk blev nämligen ofta maskstungna. (Se närslutna provisoriska teckning av beskrivna stol.) Nämnda stolar voro till färgen gula.

Av frågelistans upptagna stolstyper har upptecknaren hört berättats, att Fig. 2 liknande stol funnits en i en gård Rambäcken i Hjorted för c:a 30 år sedan. Stolen betecknades dock som ganska primitiv. Av Listans fig. 3, 4 och 5 åskådliggjorda typer har upptecknaren med säkerhet sett sådana stolar. Sådana hade hört hemma i små

Forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8862:6.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson
 Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebö, Ankarsrum.
 Socken: Hallingeberg. Berättat av: Anna Larsson,
 1943. 1865 Hallingebergs s:n.
 Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid.6.

Forts. om MÖBLER.

---
 gårdar och torp, men deras ursprungliga tillverkningspåtts är ej gott att fastställa. Fig. 6 o. 7 torde ha tillhört finare hem. Fig. 8 har upptecknaren ej sett, men sådana kabbestolar ha förekommit på sina håll i Småland. (Förf. Göth lär t.ex. ha sådana.) Fig. 9 med tvärslår i karmen har förekommit. För övrigt har nog funnits flera gamla stols-typer, bl.a. snarlika fig. 5 men med utan svarvade ben och högre karm där bl.a. lika breda ^{spjälur} ~~slår~~ (c:a 2 cm.) gingo lodrätt i karmens hela bredd. Dessa stolar voro särskilt stabila av furu och synnerligen väl bibehållna och troligen ganska gamla.

Förutom stolar har så funnits pallar. Skomarepallen hade tre ben och rund sits. Övriga pallar kunde vara runda med fyra ben och slår intappade i benen nertill, både mellan 2 och 2 ben eller också mellan alla fyra. I sitsen fanns ofta ett hål mitt i där garnvindan placerades. Även pallar med sits av ett bräde och dito brädbitar till

Skriv endast på denna sida!

Forts.

ACC. N:R. M. 8862:7.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av:
Uppteckningsår: 1943. Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid. 7.

Forts. om Möbler.

---
fot förekommo.

Beträffande de i frågelistan efterfrågade bänkarna har upptecknaren inte fått något besked om sådana. Enkla bänkar av ett bräda ha naturligtvis använts vid folksamlingar då brädat lagts på bocker, men väggfasta eller s.k. kistbänkar ha ej varit vanligt i trakten.

Skriv endast på denna sida!

M. 8862:8.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Stol ent. beskrivning

